

**Державний навчальний заклад
«Бердичівське вище професійне училище»**

**Сценарій
проведення профорієнтаційного тренінгу
для здобувачів освіти 9-11 класів на тему:
«СТЕЖКАМИ КАР'ЄР»**

**Підготували
викладачка іноземної мови
Ірина Василівна Лесько
соціальний педагог
Людмила Станіславівна Єфименко**

Мета: сприяти визначенню особистих потреб та прагнень учасників тренінгу, розкриття їхнього потенціалу та підготовки до успішної кар'єри відповідно до їхніх унікальних характеристик та цілей;

сприяти розвитку особистих та професійних навичок учасників тренінгу, допомагаючи їм зрозуміти власні цілі, вибрати напрямок кар'єрного розвитку для досягнення успіху в обраній сфері;

сприяти визначенню та усвідомленню власних індивідуальних здібностей здобувачами освіти 9-11 класів та визначенню оптимальних робітничих професій, що відповідають їхнім особистим нахилам та інтелектуальним типам; представити здобувачам освіти різноманітні робітничі професії та їх специфіку; надати інформацію про можливості професійного зростання в робітничій сфері; створювати позитивне ставлення до вибору та розвитку кар'єри в робітничій галузі;

поширювати інформацію про наявні робітничі професії і успішних випускників ДНЗ «Бердичівське вище професійне училище» та їхні кар'єрні досягнення в робітничих сферах.

Необхідні матеріали: ватман із зображенням дерева, стікери, опитувальники, агітаційні буклети, ручки.

Обладнання: ноутбук, проєктор, мультимедійна презентація https://www.canva.com/design/DAF12L9pFDc/NpY5STi0z07ym3sU-JmhTQ/view?utm_content=DAF12L9pFDc&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=editor, тематичний фільм.

ВСТУПНА ЧАСТИНА

- повідомлення учасникам теми тренінгу;
- коротка інформація про організаторів тренінгу;
- представлення тренера й учасників;
- ознайомлення учасників із організаційними особливостями роботи на тренінгу (тренер повідомляє про тривалість тренінгу, перерви тощо);
- збір очікувань (тренер роздає по одному кольоровому стікеру кожному учаснику і пропонує написати на ньому очікування від тренінгу). Це повинні бути конкретні очікування. Можливі різні варіанти проведення цього етапу, одним із яких є такий: учасники й учасниці по черзі мають сказати: «Я очікую від сьогоднішнього заняття...» Для цього на видному місці розміщується ватман А1 із схематичним зображенням дерева (але без листя) та підґрунтя. Учасники наклеюють стікери - «насіння», на яких записують власні очікування від тренінгу та «саджають» їх у родючий ґрунт прикріплюють під деревом на ватмані.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Тренер розповідає притчу:

Жив на світі фермер, який розводив курей. А ще він був скелелазом. Одного разу, підіймаючись на чергову скелю, він побачив величезний виступ. На цьому виступі було гніздо, в якому лежало три великих яйця. Це були яйця орлів. Розуміючи, що чинить погано, фермер, однак, узяв одне з яєць і поклав у свій рюкзак. Оглядаючись, чи нема поблизу орлиці, швидко побіг додому.

Повернувшись на ферму, він відніс яйце орла в курник. Курка, що висиджувала це яйце, сприйняла його як своє.

Через певний час яйце тріснуло і малюк-орел побачив світ. Він голосно прокричав, дивлячись на курку «Мама!». Орлятко зростало разом зі своїми «братами і сестрами» курчатками. Воно робило все, що робили курчатка. Орел квоктав, клював зернятка, шумно тріпав крилами, щоб, як решта курчат, підлетіти і впасти в пилюку, шукав черв'яків.

Так йшли дні за днями, він робив одну і ту саму роботу, жив турботами курячого роду. Та одного разу він підняв очі дороги і побачив як високо-високо в небі, гордо розкинувши крила, летить орел.

- Хто це?- запитав старий орел у курки. – Він прекрасний! Скільки сили і гармонії в кожному його русі!

- Це орел,- відповіла курка. – Це небесна птаха! А ми просто кури! Так сталося, що орел все життя думав, що він курка, і так і не знайшов себе.

Він ніколи не став орлом.

2. Учасники тренінгу аналізують почуту притчу.

Запитання для обговорення:

- Про що ця притча?
- Чи буває так у житті, що людина, маючи певні здібності й талант, не розкриває їх?
- Чому так трапляється?

3. Міні-лекція

Значні зміни, що відбулися в економіці України протягом останніх років, поставили перед багатьма працівниками в більшості секторів господарства безліч запитань, які стосуються їх професійної підготовки і зайнятості. Серед них такі:

- Чи досить оволодіти однією спеціальністю, щоб працювати усе трудове життя?
- Як можна узгодити професію до вподоби (за покликанням) і високі заробітки?
- Чи варто прагнути до посадового зростання, якщо це суперечить особистісним рисам?

*В сучасному розумінні **кар'єра** (від італ. *carriera* – біг, життєвий шлях, поприще, від дат *carrus* - віз) це суб'єктивно усвідомлені власні судження працівника про своє трудове майбутнє, очікувані шляхи самовираження і задоволення працею, а також це певне просування вперед по обраному шляху діяльності.*

Маючи таке досить повне уявлення про те, що таке кар'єра, можна приступати до її планування. **Планування кар'єри** процес визначення мети, якої співробітник хоче досягти у процесі професійної діяльності. Головною задачею планування і реалізації кар'єри є досягнення об'єднання цілей організації з інтересами окремого працівника, формування критеріїв просування і обґрунтованої оцінки реального кар'єрного потенціалу. У своїй

книзі один із відомих керівників пропонує такий спосіб планування власної кар'єри записати на аркуші паперу, яке становище в суспільстві Ви хотіли б посісти через десять років. Ті, хто впорався з цим, можуть вважати себе такими, що визначилися з вибором напрямку кар'єри, і їм потрібно вирішувати практичні задачі по досягненню мети. А у тих, хто не зумів впоратися з цим завданням, етап вибору кар'єри ще попереду. Але як би добре Ви не розпланували своє життя на роки уперед, неможливо передбачити всіх поворотів долі, життя вноситиме свої корективи, іноді даруючи радісні сюрпризи, а іноді завдаючи нещадного удару. Уміння пристосовуватися до обставин, що змінюються, необхідна якість, без якої неможливо вижити на ринку ні підприємству, ні працівникові.

Багато людей розглядають **багатосценарні варіанти розвитку кар'єри**, подібно до того, як аналітики завжди розглядають декілька варіантів економічних і демографічних прогнозів. Один сценарій припускає найсприятливіший розвиток подій, інший передбачає перешкоди і складнощі, на які природно очікувати. Сам процес роботи над такими планами і прогнозами є дуже цінним, оскільки готує людину до різних поворотів долі. Роздумуючи над різними сценаріями, людина знаходить нові рішення, будує додаткові лінії захисту, готує себе до відходу на наперед підготовлені позиції або обхідних маневрів.

Яку б кар'єру не хотіла вибрати людина, вона завжди спочатку опиняється перед необхідністю **постановки власних цілей**, найважливіших мотивів і цінностей майбутньої професійної діяльності таких як: матеріальний інтерес, пізнавальний інтерес, надійність стабільність, ризик, азарт, можливість самостійного прийняття рішень, спілкування тощо.

При плануванні кар'єри людина прагне обрати професію, яка максимально відповідає її особливостям, уподобанням і прагненням, а також яка залишається актуальною на тривалий час. Для цього ми маємо визначити свої власні **мотиви професійної діяльності** (тобто, внутрішні спонукання до здійснення діяльності конкретної людини). Розрізняють досить багато класифікацій мотивів людської поведінки, в основі яких лежать потреби індивіда. Але в кожному випадку ми повинні запитати себе чого я хочу насправді? Чому я, наприклад, хочу мати великий будинок чи для того, щоб мені заздрили друзі, чи для того, щоб мені було зручно жити зі своїми дітьми?

Наступним фактором вибору кар'єри є **адекватна самооцінка** людини. Знання себе, своїх фізичних, психічних та моральних сил, дає можливість людині контролювати і регулювати свою поведінку. Самооцінка передбачає оцінку своїх здібностей, життєвих цілей і можливостей їх досягнення, свого місця серед інших людей. Люди із заниженою самооцінкою часто ставлять перед собою нижчі цілі, перебільшують значення невдач, потребують підтримки навколишніх, легко піддаються впливу інших. Люди із завищеною

самооцінкою ставлять перед собою високі цілі, рівень їх домагань перевищує їх реальні можливості. Адекватна самооцінка особистістю своїх здібностей і можливостей забезпечує відповідний рівень намагань, гнучкість до поставлених цілей, усвідомлене ставлення до успіхів та невдач, схвалення та критики.

4. Тренер проводить опитування «Яка моя суперсила?» (Додаток) серед присутніх учасників тренінгу з метою виявлення природних здібностей та нахилів за допомогою опитувальника, складеного на основі «Теорії множинного інтелекту» Г. Гарднера (*The Theory of Multiple Intelligences, Howard Gardner*).

5. Учасники тренінгу самостійно підраховують бали у своїх опитувальниках та дізнаються про свої нахили.

6. Тренер ознайомлює учасників з «суперсилами» притаманними для кожного з типів інтелектів та робітничими професіями, які їм відповідають:

Натуралістичний інтелект - описує здатність розпізнавати та класифікувати різноманітні види природи, а також розуміти природні закономірності.

Професії: *робітник сільського господарства, садівник, фермер, кухар.*

Логічно-математичний інтелект. Люди з вираженим візуально-просторовим інтелектом часто мають добре розвинені здібності у сфері сприйняття та розуміння візуальної інформації, просторового мислення та мистецтва.

Професії: *електрик, майстер з ремонту комп'ютерів, механік, графічний дизайнер, ландшафтний дизайнер.*

Візуально-просторовий інтелект визначається здатністю людини до сприйняття та розуміння візуальних інформаційних зображень, а також здатністю працювати з просторовою інформацією та образами.

Професії: *будівельник, майстер з ремонту, столяр, водій.*

Тілесно-кінестетичний інтелект визначається здатністю людини використовувати своє тіло, рухи для ефективного навчання та розв'язання завдань, здатністю до точних та координованих рухів, що може бути корисною у виробничій та інших моторно-активних сферах.

Професії: *будівельник, автомеханік, слюсар, сантехнік.*

Міжособистісний інтелект визначається здатністю розуміти і взаємодіяти з іншими людьми, виявляти емпатію та успішно взаємодіяти в соціальних ситуаціях.

Професії: *співробітник з обслуговування клієнтів, офіціант, адміністратор.*

Внутрішньоособистісний інтелект описує здатність людини розуміти самого себе, свої емоції, цілі та цінності.

Професії: *робітник на будівельному майданчику, монтажник, зварювальник.*

Тренер зазначає, що ці приклади не є вичерпними і не означають, що конкретний тип інтелекту обов'язково визначає вибір професії. Важливо також враховувати інші фактори, такі як інтереси, фізичні можливості, соціальні навички та освіта. Люди з різними типами інтелекту можуть знаходити успіх у різних робітничих професіях, особливо якщо вони об'єднують різні види інтелекту та навичок.

7. Тренер представляє учасникам тренінгу Державний навчальний заклад «Бердичівське вище професійне училище» та професії, які можна здобути у цьому закладі, знайомить із їх специфікою, термінами навчання, можливими варіантами працевлаштування, перспективами подальшого навчання, кар'єрного зростання тощо.

Професія	Чим займається /Основні обов'язки	Де можна працевлаштуватися
Професійні кухарі можуть мати ієрархію, включаючи шеф-кухарів, су-шефів, лінійних кухарів і т.д.	Приготування їжі Складання меню Вибір та обробка продуктів Дотримання санітарних норм	Заклади громадського харчування: Ресторани Кафе Їдальні Піццерії Бістро Фаст-фуди Паби Кафетерії Пекарні Кондитерські Снек-бари
Офіціант – це працівник громадського харчування.	Обслуговування гостей Прийом замовлень від клієнтів Подача їжі та напоїв Надання рекомендації щодо меню Сервірування і прибирання столів Обслуговування рахунків Забезпечення комфортного візиту гостей	Заклади громадського харчування: Ресторани Кафе Їдальні Піццерії Кафетерії
Пекар – це фахівець, який займається виробництвом хліба, булочок, випічки та інших хлібобулочних виробів.	Приготування тіста Формування виробів Випічка Робота з тістечками та кондитерськими виробами	Хлібобулочні кондитерські майстерні Супермаркети Гіпермаркети Ресторани Кафе Харчові виробництва
Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва – це фахівець, який володіє навичками експлуатації та обслуговування сільськогосподарської техніки, зокрема тракторів.	Обробіток ґрунту Сівба та збір урожаю Обслуговування машин Ведення господарських операцій Використання сільськогосподарських приладів Дотримання технологічних процесів	Сільгосппідприємства Сільськогосподарські кооперативи Ферми Ремонтні та сервісні центри
Слюсар з ремонту	Діагностика проблем	Автосервіси

<p>машин та устаткування (іноді також відомий як механік або технік) займається різноманітними завданнями, пов'язаними з обслуговуванням, діагностикою та ремонтом машин, обладнання та інших технічних систем.</p>	<p>Ремонт та обслуговування Встановлення нового обладнання Заміна деталей Робота з електричними системами</p>	<p>Виробничі підприємства Будівельні компанії Транспортні компанії Енергетичні підприємства Сільське господарство Лісозаготівельні підприємства Літако-ремонтні центри Залізничний транспорт Морські порти Шахти та гірничі підприємства Технічні служби компаній з обслуговування обладнання</p>
<p>Фермер – особа, яка вирощує рослини або розводить тварини для отримання продукції.</p>	<p>Вирощування рослин Розведення тварин. Обробка і зберігання продукції Управління фермою: Дотримання стандартів і законодавства</p>	<p>Робота на особистій фермі Фермерські ринки Сільськогосподарські кооперативи Органічне сільське господарство Фермерські агротури Громадські сади Лісове господарство Виноградники та виноробні Фермерські школи та навчальні центри Сільськогосподарські дослідницькі інститути Спеціалізовані ферми Господарства для агроекотуризму</p>
<p>Водій автотранспортних засобів – це фахівець, який водить транспортний засіб, такий як автомобіль, вантажівка, автобус тощо.</p>	<p>Водіння Доставка Обслуговування транспортного засобу Безпека Спілкування Ведення документації Вантажоперевезення Сервіс та утримання автотранспортного засобу</p>	<p>Вантажні перевезення Пасажирські перевезення Будівельна галузь Сфера обслуговування Торгівля Медичний сектор Спеціальні послуги Сільське господарство</p>

Кондитер - це спеціаліст у сфері виробництва солодоців, тортів та інших кондитерських виробів.	Виробництво тортів Готування цукерок та шоколаду Випічка печива та пиріжків Виготовлення морозива та морозивних виробів	Кондитерські майстерні Кафе Ресторани Готелі Спеціалізовані кондитерські підприємства
Цукерник – фахівець у сфері виробництва солодких виробів та цукерок.	Розробка рецептів Вибір інгредієнтів Експерименти і творчість Дотримання стандартів безпеки та санітарії Маркетинг та продажі Вивчення тенденцій попиту	Велике харчове виробництво Кондитерська Цукерня Ресторани Кафе Готелі Курорти Власний бізнес

8. Перегляд тематичного відео, яке представляє **Державний навчальний заклад «Бердичівське вище професійне училище»**.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

9. Ознайомлення учасників тренінгу з інформацією, яка надається у агітаційних буклетах стосовно вступу на навчання у **ДНЗ «Бердичівське ВПУ»** та контактною інформацією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вчимося самостійності: навч.-метод. посіб. / За загал. ред.: Т.П. Спіріної; Ю.М. Галустян, А.В. Каравай, А.Б. Кочарян, Т.Д. Мельник. – К.: Видавництво ФОП Москаленко О.М., 2011. – 212с.
2. «Культура життєвого самовизначення». Частина III. Старша школа. Методичний посібники / Наукове керівництво та редакція І.Д. Зверєвої. К., 2004.
3. Професія. Кар'єра. Успіх: метод, посіб. / авт.-упоряд.: Т. Л. Лях., Ю. М. Малієнко, Н. Є. Троценко та ін.; за заг. ред. Т. П. Цюман. - К.: Основа-Принт, 2010. – 132 с.
4. Candler, L. Multiple Intelligence Survey for Kids. (Електронний ресурс) – Режим доступу: <https://www.lauracandler.com/freebies/MISurveyforKidsFreebie>
5. Gardner, H. (2013). Frequently asked questions—Multiple intelligences and related educational topics. (Електронний ресурс) – Режим доступу: https://howardgardner01.files.wordpress.com/2012/06/faq_march2013.pdf

Опитувальник «Яка моя суперсила?»

Інструкція:

Складіть цей аркуш по пунктирній вертикальній лінії так, щоб вісім стовпців праворуч були загнуті назад. Прочитайте кожне твердження, з поданих нижче та оцініть його від 0 до 5 відповідно до того, наскільки опис вам підходить:

(0 = зовсім не підходить; 5 = дуже підходить).

Після цього розгорніть опитування та перенесіть кожне число до окресленого блоку в тому ж рядку. Нарешті, додайте числа в кожній колонці, щоб знайти загальну оцінку для кожного з типів інтелекту.

Максимальний бал у кожній області - 15.

Які з наступних тверджень є правдивими для вас?

1-5

	Натуралістичний інтелект	Логіко-математичний інтелект	Мовно-вербальний інтелект	Музичний інтелект	Візуально-просторовий інтелект	Тілесно-кінестетичний інтелект	Міжособистісний інтелект	Внутрішньоособистісний інтелект
Я бачу, що багато разів протягом дня співаю або наспівую.								
Я люблю кросворди та інші словесні ігри.								
Я люблю проводити час сам.								
Діаграми, карти та графічні організатори допомагають мені вчитися.								
Я вчуся найкраще, коли можу обговорити нову ідею.								
Мені подобається мистецтво, фотографія або ремісничі проєкти.								
Я часто слухаю музику у вільний час.								
Я добре ладнаю з різними типами людей .								
Я часто думаю про свої цілі та мрії на майбутнє.								
Мені подобається вивчати землю, погоду та природу.								
Мені подобається вивчати тварин і доглядати за домашніми тваринами.								
Мені подобаються проєкти, пов'язані з акторською діяльністю чи рухом.								
Письмові завдання зазвичай даються мені легко.								

Я легко засвоюю нові математичні ідеї.								
Я граю на музичному інструменті (чи хотів би).								
Я добре вмію займатися фізичними справами, такими як спорт або танці.								
Я люблю грати в ігри з числами та логічним мисленням.								
Мій найкращий спосіб навчитися – це виконувати практичні завдання.								
Я люблю малювати, креслити або конструювати на комп'ютері.								
Я часто допомагаю іншим без прохання.								
Якби був вибір, я б краще був на вулиці, ніж у приміщенні.								
Мені подобається розв'язувати складну математичну задачу.								
Мені важливо мати спокійний час для обдумування ідей.								
Я читаю із задоволенням майже щодня.								
Всього								